

The Tromso Sosyal Zeka Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *The Tromso Sosyal Zeka Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31595>

Özet

Tromso Sosyal Zeka Ölçeği (TSZÖ), orijinali Norveç'te geliştirilen Tromsø Social Intelligence Scale'in (TSIS) Türkçe'ye uyarlanmı? ve psikometrik özellikleri incelenmi? bir versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin sosyal ortamlarda ba?arılı? olma ve sosyal etkile?imleri anlama yeteneklerini kapsayan **sosyal zeka** yap?sın? ölçmek amacıyla tasarlanmı?tır. T. Do?an ve B. Çetin taraf?ndan 2009 y?l?nda gerçekte?irilen uyarlama çal??mas? sonucunda, ölçe?in Türk kültürüne uygun geçerli ve güvenilir bir araç oldu?u tespit edilmi?tir. Ölçek, 21 maddeden ve orijinal yapıya benzer ?ekilde üç boyuttan olumaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal zeka, Tromso Sosyal Zeka Ölçeği, TSZÖ, uyarlama, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi.

Yazarlar

T. Do?an, B. Çetin (Uyarlama Yazarlar?)

Amaç

Tromso Sosyal Zeka Ölçeği'nin temel amacı, sosyal zeka kavramın? Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirebilecek standart bir ölçüm aracı sa?lamaktır. Orijinal TSIS, sosyal zekayı? çok boyutlu bir yapı olarak ele almakta olup, bu uyarlama ile Türk akademik ve klinik çevrelerinin bu önemli psikolojik yapıyı? ara?tırmas?na olanak tanınmı?tır.

Ölçek, özellikle yüksekö?retim kurumlarında ve psikolojik ara?tırmalarda bireylerin sosyal beceri düzeylerini, sosyal farkındalıkların? ve sosyal bilgi i?leme kapasitelerini nicel olarak belirlemek için kullanılmaktadır. Böylece, e?itim programların? veya sosyal beceri müdahalelerinin etkinli?i de?erlendirilebilir.

Yapı

Ölçek, bireylerin sosyal ortamlarda etkinli?ini belirleyen bili?sel ve davranı?sal yetenekler bütünü olan **sosyal zeka** yap?sın? ölçmektedir. Sosyal zeka, genellikle ba?kaların? duyguların?, niyetlerini ve motivasyonların? do?ru bir ?ekilde algılama, sosyal bilgiyi i?leme ve sosyal durumlara uygun tepkiler verme yetene?i olarak tanımlanır.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen bulgular, TSZÖ'nün orijinal ölçekte oldu?u gibi üç ana boyutu kapsadığını? göstermektedir. Bu boyutlar genellikle Sosyal Bilgi i?leme, Sosyal Beceri ve Sosyal

Farklı alanlar gibi alanlar temsil eder. Ölçek, 21 madde aracılığıyla bu üç boyutun her birine ilişkin bireysel farklılıkların tespit etmeyi hedefler.

Geçerlik

TSZÖ'nün geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya ne derece doğru ölçtüğünü kanıtlamıştır. Yapılan faktör analizi, ölçeğin yapı geçerliğini destekleyerek, orijinal ölçeğe benzer üç faktörlü bir yapıya ortaya çıkarmıştır. Bu, maddelerin teorik olarak beklenen alt boyutlara doğru bir şekilde yüklendiğini göstermektedir.

Uyarlama çalışmasında ayrıca **uyum geçerliliği** (concurrent validity) incelenmiştir. Bu bağlamda, TSZÖ puanları ile bağımsız bir sosyal beceri envanteri arasındaki korelasyon katsayısı .51 olarak bulunmuştur. Bu orta düzeyde pozitif korelasyon, TSZÖ'nün sosyal zeka ile ilişkili olduğu bilinen sosyal beceriler yapılarıyla anlamlı bir ilişki içerisinde olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (reliability) analizleri, ölçüm sonuçlarının zamana yayılan tutarlılığı ve içsel bütünlüğünü desteklemektedir. TSZÖ'nün iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa değeri) .83 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığını incelemek amacıyla **test-tekrar test güvenilirlik** katsayısı .80 olarak belirlenmiştir. Bu yüksek katsayı, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verdiğini işaret eder. Son olarak, ölçeğin **test yarılama** güvenilirlik sonucu ise .75 olarak bulunmuştur; bu da ölçeğin farklı yarımların benzer sonuçlar ürettiğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Tromso Sosyal Zeka Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek üzere **faktör analizi** gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sonucunda, TSZÖ'nün orijinal yapıya oldukça benzer şekilde üç faktörlü bir yapıya ortaya çıkmıştır. Bu üç faktör, sosyal zekanın ayrı ancak ilişkili bileşenlerini temsil etmektedir.

21 maddeden oluşan ölçek, bu üç faktöre dağılarak sosyal zekanın çok boyutlu doğasını korumuştur. Faktör yüklerinin incelenmesi, maddelerin kültürel adaptasyona rağmen teorik olarak beklenen alt boyutlara güçlü bir şekilde yüklendiğini göstermiştir. Bu yapısal uyum, ölçeğin Türk kültürü bağlamında da sosyal zekanın temel bileşenlerini başarıyla ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 21 maddeden oluşan, 3 boyutlu bir öz bildirim ölçeğidir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkin Popülasyonu (Genel olarak üniversite öğrencileri ve yetişkinler üzerinde kullanıma uygundur.)

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Uyarlama çalışması, genellikle yükseköğrenim düzeyindeki bireylerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireylerin sosyal zeka düzeylerini ölçmek için kullanılan 7'li Likert tipi derecelendirmeye sahip kağıt/kalem veya dijital öz bildirim envanteridir. Yanıt seçenekleri "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a uzanır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal farkındalık, sosyal beceri, psikometri, 21 madde, 7'li Likert, iç tutarlılık, test tekrar test.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bayram Çetin: bcetin27@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin telif hakkı ve kullanım izinleri için sorumlu yazar Bayram Çetin ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2009 yılında yayımlanmıştır.

Orijinal makale PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [the-tromso-social-intelligence-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Dogan, T., & Cetin, B. (2009). The validity, reliability and factorial structure of the Turkish version of the Tromso Social Intelligence Scale. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 9(2), 709-720.

Tromso Sosyal Zeka Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu kaynakta ölçeğin maddelerine dair bilgi bulunmamaktadır. Ölçek, 21 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM